

Literatūra • menas • mokslas

DRAUGAS — šeštadieninis priedas

2000 m. spalio 21 d.

Nr.206 (38)

Saturday supplement October 21, 2000

No.206 (38)

Ateities savaitgalius prisimenant

Aldona Šmulkštienė

Šį rudenį bus jau 20-tasis Ateities savaitgalis! Nueitas kelias sėkmingas, praturtinęs ne tik ateitininkų, bet ir Čikagos bei jos apylinkių lietuvių kultūrinį gyvenimą. Pasivelkime šia proga į Ateities savaitgalio pradžią, davusią akstiną gražiai ilgametei tradicijai.

1979 m. Jonas Pabedinskas iškėlė mintį išjudinti jaunuosius sendraugius. Ateitininkų federacijos valdyba, federacijos vadu tuomet esant Petriui Kisieliui, nutarė šią mintį remti.

1980 m. vasario 29-ą buvo suorganizuota diskusijų popietė, kurią rengė ateitininkų akademikų Čikagos būrelis. Pasirinkta tema: „Kokia ekonominė santvarka geriausiai ugdo meninę kūrybą valstybėje“. Programoje su pasikaitomis turėjo dalyvauti A. Voketaitis, D. Lapinskas, P. Aleksa ir J. Pabedinskas. Dėl labai blogo oro šio popietė neįvyko. Tada buvo planuojama popietės programą praplėsti ir 1980 m. rudenį suruošti paskaitų ciklą, pradedant jį literatūrine vakarone Jaunimo centre, Čikagoje penktadienį. Jos metu buvo susipažinta su Algirdo Landsbergio knyga *Muzika, žengiant į neregėtus miestus*.

Paskaitų ciklui parinkta bendra tema: „Mūsų tautietis okupuotoje Lietuvoje“.

Pirmąjį Ateities savaitgalį (tada jis vadinosi seminaru savaitgalio) šeštadienį paskaitas skaitė A. Landsbergis — „Kultūrinis gyvenimas tėvynėje“; Tomas Venclova — „Lietuvos valdininkas“ (parsišalęs ar idealistas, ar su tauta, ar prieš ją? Ar jis rezistentas, ar pakalikas?).

Keletas jaunų ateitininkų dalyvavo svarstybose „Susitikimas su tautiečiais tėvynėje“. Šeštadienį Jaunimo centre buvo suruoštas Ateities žurnalo vakaras, kurio metu išeiktos premijos jauniems kūrėjams.

Sekmadienį — šv. Mišios, o po to Ateitininkų namuose paskaita „Tikintis lietuvis tėvynėje“. Skaitė kun. Kazimieras Puzevičius.

Visas savaitgalis apžvelgė dr. A. Liulevičius.

Ateities savaitgalio literatūrinė vakarone Jaunimo centro kavinėje 1996 m. Kalba poetas Kazys Bradūnas. Jono Kuprio nuotrauka.

Dr. P. Kisieliui kalbėjo tema „Ateitininkų 70 metų veiklos reikšmė“.

Šis pirmasis savaitgalis puikiai pasisekė, todėl pirmojo paskaitų ciklo savaitgalio formata tapo visų kitų Ateities savaitgalio formatu: savaitgalis atidaromas penktadienio literatūrine vakarone Jaunimo centro kavinėje; šeštadienį paskaitos vyksta Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje, o sekmadienio programa perkeliama į Ateitininkų namus Lemonte, Šeštadienio vakarais būdavo vakarienė Ateities žurnalui paremti.

1981 m. įvyko Ateitininkų jubiliejinis kongresas ir Ateities savaitgalis nebuvo ruošiamas.

Nuo 1982 iki 1989 savaitgalis vadinosi Ateities akademiiniu savaitgalio; 1990 pavadintas Ateities studijiniu savaitgalio; 1991 — Ateities kultūrinio savaitgalio, bet nuo 1992 jis jau vadinas Ateities savaitgalio.

Ateities savaitgalio bendros temos, be jau minėtų 1980 m., buvo šios: „Žvilgsnis į dabartinio pogrindžio leidinius. Kronikos dešimties metų gyvasties proga“ (1982); „Lietuvio išeivis — naujų sąvokų ieškojimas“ (1983); „Lietuvių išeivių tradicijos — stabdis ar ramtis“ (1984); „Literatūros kritika apžvalga“ (1985); „Kiek mums vertas šių dienų kapitalizmas“ (1986); „Lietuvių tautos fizinis ir dvasinis išlikimas“ (1987); „Įvykiai Lietuvoje ir mes“ (1988); „Lietuvos kultūros vizija“ (1989).

Nuo 1990 bendros temos jau nebebuvo. Rengėjai teigė: „Kadangi viskas taip radikaliai keičiasi ir keisis Lietuvoje, negalime net nustatyti, kas bus aktualiusia rudenį Ateities savaitgaliams ir nutarta pasilikti prie pranešimų ir paskaitų“.

Ir nuo tada vyrauja to meto aktualios temos. Jų buvo labai daug, labai įvairių. Visos turiningos, sudominusios daug įvairių organizacijų ir plačios visuomenės atstovų. Dalyvavo kvietė svečiai paskaitininkai iš Lietuvos ir iš čia.

Jų pavardės (iki 1999) kalba paties už save (pavardės — pagal savaitgalio eilę): dr. Saulius Suziedėlis, kun. A.

Saulaitis, SJ, dr. A. Idzelis, kun. dr. J. Šarauskas, dr. A. Norvila, prof. dr. K. Skrupskelis, dr. A. Suziedėlis, V. Nakas, kun. V. Bagdanavičius, MIC, prof. dr. L. Baškauskaitė, dr. K. Keblys, prof. dr. V. Skrupskelytė, prof. dr. J. Kavaliūnaitė, kun. P. Daugintis, dr. V. Samulevičius, prof. dr. M. Gimbutienė, prof. dr. R. Vaštokas, J. Pabedinskas, prof. dr. Br. Vaškėlis, J. Kralikauskas, D. Kojelytė, dr. V. Skuodis, prof. dr. V. Bieliauskas, P. Narutis, prof. A. Štromas, V. Daunys, K. Almenas, V. Zaborskaitė, K. Bradūnas, M. Girniuvienė, P. Žumbakis, St. Lozoraitis, dr. V. Vygantas, St. Vanagūnas, E. Nazaraite, ses. Margarita Bareikaitė, K. Platelis, V. Kleiza, E. Bubnys, A. Liulevičienė, A. Valevičius, B. Ciplijauskaitė, R. Mazeikaitė, A. Tereškina, St. Goštautas, J. Mikelininkas, S. Girnius, J. Kojelis, A. Palubinskas, A. Mikaliukienė, dr. A. Saudargas, dr. A. Polikaitis, dr. A. Žygas, A. Žemaitytė, dr. O. Daugirdienė, dr. D. Kučėnienė, ambas. dr. V. Dambrava, ses. Daiva Kuzmickaitė, dr. M. Palubinskaitė, dr. J. Meškauskas, dr. P. V. Kisieliū, jn. V. Malinauskas, A. Vazbys, prof. T. Sodeika, A. Tamulis, J. Polikaitis, L. Šalčiuvienė, dr. K. Girnius, O. Barškėytė, dr. P. Kisieliū, D. Udrys, dr. G. Subačius.

Koreferentais yra buvę kun. V. Bagdanavičius, MIC, ses. dr. Julie-Šainauskaitė, E. Pakštaitė-Sakadolskienė, dr. D. Katiliūtė-Boystun, dr. A. Damušis, A. Liulevičienė, dr. J. Meškauskas, inž. P. Narutis, O. Barškėytė, dr. L. Sidrys, R. Černius, J. Pabedinskas, kun. dr. Pr. Gaida ir R. Razgaitienė.

Be paskaitų buvo populiarios svarstybos, vadinamos ir simpoziumais. Pasirinktų temų pavadinimai nusako ir jų aktualumą: „Pogrindžio spaudos politiniai bruožai“, „Žvilgsnis į mūsų tradicijas ir jų perdavimą“, „Naujų sąvokų išeivijos kultūriniam gyvenime ieškojimas“, „Socialinis aprūpinimas ir dabartinė kapitalistinė sistema“, „Lietuvos kultūros vizija“, „Politinės asmenybės ir organizacijos Lietu-

voje“, „Išeivių santykiai su savaisiais Lietuvoje“, „Išeivijos dabartinė prasmė“, „Išeivija ir Lietuva informacijos greitelyje“, „Moksleivių ir jaunųjų veiklos problemos ir galimybės tinkamai veiklai“, „Investicija Lietuvos ateitin“.

Svarstybų dalyviais yra buvę: kun. dr. J. Šarauskas, S. Kuprys, J. Pabedinskas, O. Barškėytė, D. Juodvalkytė-Kapacinskienė, V. Laniauskas, R. Musonytė, K. Bradūnas, D. Kolbaitė, E. Sakadolskienė, dr. J. Daugirdas, dr. A. Šlezas, dr. A. Razma, Jr., dr. V. Bieliauskas, inž. P. Narutis, A. Štromas, V. Daunys, V. Skrupskelytė, V. Skuodis, Br. Vaškėlis, V. Zaborskaitė, A. Kubiliūtė, A. Palubinskas, E. Tuskenis, dr. K. Ambrozaitis, R. Kubiliūtė, J. Mikelininkas, kun. V. Bagdanavičius, MIC, J. Kojelis, A. Narušienė, A. Žemaitytė, V. Čuplinskas, D. Kviklytė, A. Tamulis, dr. O. Daugirdienė, S. Kuprys, D. Quinn, ses. D. Kuzmickaitė, R. Rudaitienė, I. Tijiūnienė, R. Vencloviene.

Labai laukiamos, stropiai lankomos buvo ir penktadienio literatūros vakaronės Jaunimo centre; vėliau vadintos literatūros vakarais. Jų programa būdavo labai įvairi: supažindinimas su naujai išleistomis knygomis, kaip kun. Antano Paškaus *Asmuo ir laisvė*, Algirdo Landsbergio *Vaikai gintaro rūmuose*, antologija *Keturį*, Julius Kelerio *Baltasis Kalėdaitis*, dr. Adolfo Damušio knyga *Lithuania against Soviet and Nazi Aggression*. Buvo skaitoma paskaitos literatūrinėmis temomis, asmeniškai dalyvaujantys rašytojai ir poetai skaitydavo savo kūrybą, arba įvairių rašytojų, poetų kūrybą pateikdavo skaitovai, vyko supažindinimas su svečiais iš Lietuvos. Vieną kartą buvo ir vaidinimas-humoristinė vinjetė, kurią parašė Dalia Kučėnienė pagal Žemaitės legendą „girdėtą švento Petro“. Režisavo Arnoldas Voketaitis. Vykdamo ir literatūros vakarai, skirti kuriam žinomam poetui ar rašytojui prisiminti, o taip pat ir jaunųjų kūrėjų, daugiausia poetų, vakarai, pajaviriami muzikine programa.

Šiuose penktadienio vakaruose yra dalyvavę: K. Bradūnas, J. Švabaitė-Gylienė, V. Daunys, J. Keleras, E. Nazaraite, K. Platelis, A. Tereškina, L. Tornau, J. Mikelininkas, V. Bogutaitė, D. Kučėnienė, V. Skuodis, V. Malinauskas, A. Vazbys, K. Girnius, J. Kojelis, D. Kuodytė, V. Aleksa, R. Dagienė, A. Kubiliūtė, D. Markelytė, G. Liulevičius, H. Subačius, A. Budrytė, M. Landytė, A. Mitrius, A. Šepetytė, J. Adickaitė, A. Karkaitė, V. Čuplinskas, J. Fischer, D. Lietuvninkienė, „Dainavos“ ansamblio vyrų oktetas, K. Jazbutis, D. Karužaitė, R. Spitrys ir kt.

Literatūros vakarams vadovavo ir į juos daug darbo įdėjo: A. Liulevičienė, kun. dr. K. Trimakas, A. Markelis, D. Bindokienė, D. Markelytė, A. Kazlauskaitė, A. Budrytė, dr. K. Ambrozaitis.

Nuo pirmojo Ateities savaitgalio 1980 m. šeštadieniais vykdavo ir turiningi Ateities žurnalo vakarai su įdomia programa, premijų įteikimu jauniesiems kūrėjams. Iki

Ateities savaitgalis 1995 m. Iš kairės: kun. Vytautas Bagdanavičius, MIC, Regina Narušienė, Juozas Kojelis, Aldona Žemaitytė, Jonas Pabedinskas. Jono Kuprio nuotrauka.

1993 m. beveik visą laiką jie būdavo J. C. didžiojoje salėje. Keleta metų tu vakarų nebebuvo, o nuo 1997 metų jų vietą užėmė Ateitininkų šalpos fondo ruošiamos vakarienos.

Ateities savaitgalio proga buvo suruošta ir meno parodų, kuriose dalyvavo daug jaunųjų kūrėjų: E. Jokubauskaitė, D. Kasparaitytė, L. Lapšytė, K. Lapšys, H. Subačius, V. Venclovaitė, A. Bukauskas, N. Bukauskas, T. Bublys, R. Salikienė, M. Meškauskaitė, A. Ulevičius, K. Ulevičius, L. Vaškevičienė.

Svarbūs punktai iškeliama arba pradžioje, arba pabaigoje. Tad, kalbant apie Ateities savaitgalius, svarbu paminėti ir prasmingus pamokslus, kuriuos pasakydavo kun. V. Bagdanavičius, MIC, kun. L. Zaremba, SJ, kun. A. Paliokas, SJ ir kt. sekmadienio aukojamose Mišiose Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos koplyčioje Lemonte.

Rengėjų nusakytas Ateities savaitgalio tikslas yra: „Būti ateitininkų kultūrinio forumu, kuris keltų platų susidomėjimą visomis žmonių gyvenimo ir kūrybos sritimis; supažindintų savaitgalio dalyvius su naujausiomis kūrybos ir politikos srovėmis ir jų išdavamis; duotų progą vaisingam dialogui su įvairiausių krypčių ir įsitikinimų kūrėjais ir mokslininkais; skatintų kartų bendradarbiavimą intelektualiniame ir visuomeniniame darbe“.

Pasvelgus į Ateities savaitgalius iš perspektyvos, matome, kad jie savo užsibrėžtus tikslus įvykdė ir vykdo toliau. Ateities savaitgaluose buvo diskutuojamos plačios apimties temos: nuo literatūros iki politikos, nuo medicinos iki ekonomikos ir t.t. Lietuviška visuomenė buvo supažindinta ne tik su žinomais vyresniosios kartos paskaitininkais-mokslininkais ir kūrėjais, bet ir su jaunesniųjų kartų mokslininkais bei kūrėjais.

Ateities savaitgalio nebūtume turėję be pasižymėjusių rengėjų. Mintį juos rengti iškėlusį ir ilgus metus pirmininkavusį rengimo komitetams Joną Pabedinską dr. Arūnas Liulevičius yra pavadinęs savaitgalio širdimi, *spiritus movens*. O peržiūrėjus storokas Ateities savaitgalio rengimo dokumentacijos bylas, negalima atsistebėti, kiek darbo, pastangų, laiko rengimo komitetui įdėdavo į tuos savaitgalius! Kiek ten Jono Pabedins-

Dalis publikos viename Ateities savaitgalyje Ateitininkų namuose. Iš kairės pirmoje eilėje: Juozas Baužys, dr. Vytautas A. Dambrava, Juozas Polikaitis, Apolinaras Bagdonas. Jono Kuprio nuotrauka.

ko kruopštaus susirašinėjimo, kviečiant paskaitininkus, kiek rengimo posėdžių. Kaip rūpestingai darbavosi rengėjai, kiek laiko paaukojo, kad tie savaitgaliai įdomiai ir sklandžiai praeitų.

Pagrindiniai ilgamečiai rengėjai — Milda ir Stasys Tamulioniai, Jolita ir Vytas Naručiai, Aušrelė ir Arūnas Liulevičiai, Ramunė Kubiliūtė, Jonas Kuprys ir Jonas Pabedinskas. Dažnai ir nuoširdžiai prie rengimo darbų prisidėjo dr. Ona Daugirdienė, Juozas Baužys, Marytė Meškauskaitė, Irena Polikaitienė, Vakarė Valaitienė, Pranas Povilaitis, Izabelė Stoncienė ir daug kitų.

Užsklandai — keletas atsiliepimų apie Ateities savaitgalius iš tų žmonių, kurie buvo įsijungę į jų organizavimą bei aprašymą.

Milda ir Stasys Tamulioniai rašo: „... Paskaitų prelegentus kvietėme ne tik iš visos Amerikos išeivių tarpo, kuriuos išvardinti tikrai būtų sunku, bet ir iš Lietuvos. Jų tarpe buvo tokie, kaip a.a. poetas-rašytojas ir žurnalo „Krantas“ steigėjas Vaidotas Daunys, dabartinis švietimo ministras Kornelijus Platelis, docentė istorikė Vanda Zaborskaitė, rašytojas Jonas Mikelininkas ir kiti. Savaitgalio metu platinėdavome Ateities Literatūros Fondo ir Ateities leidyklos knygas, kur man dažnai talkindavo Vakarė Valaitienė. Visos paskaitos buvo labai gausiai lankomos tiek vyresniųjų, tiek jaunimo...“

O Juozas Baužys taip pasisako apie Ateities savaitgalius: „Buvau pakviestas pasidalinti mintimis apie jau tradiciniais virtusius Ateities akademinius savaitgalius, nuo

1980 metų kiekvieną rudenį ruošiamus Čikagoje ir gražiai įrašytus į išeivijos ateitininkų darbų istoriją. Jų organizatorių ir „spiritus movens“ daugelį metų buvo ir tebėra Jonas Pabedinskas su talkininkų grupe. Keletą kartų ir man yra tekę prie rengimo darbų prisidėti, o taip pat ir apie šių savaitgalio eigą retkarčiais parašyti mūsų spaudoje.

Atmintyje yra išlikusių daug gražių prisiminimų apie tokius savaitgalius; nuo penktadienio vakarų sukurtos poetinės ir literatūrinės nuotikos buvo pereinama prie lietuviškos kultūros, istorijos, laisvės, filosofijos, naujų uždavinių išeivijai ieškojimo ir kitokių temų. Pirmame dešimtmetyje šias temas daugiausia perteikė išeivijos kultūrininkai bei mokslininkai, o Lietuvai tapus nepriklausoma, dažnai dalyvaudavo ir iš tėvynės pakviesti asmenys.

Sunku pasakyti, ką tokie kultūringi savaitgaliai yra palikę juose dalyvavusiems. Gal svarbiausia, kad jų metu buvo stengiamasi kalbėti atvirai ir ieškoti tiesos — tiek kultūriniais ar visuomeniniais, tiek ir politiniais klausimais. Tai svarbu...“

RUOŠIAMA PARODA

Los Angeles, CA, ateitininkai š.m. lapkričio 4 d., 7 val. vak., ir lapkričio 5 d. 12 val. ruošia meno kūrinių parodą Šv. Kazimiero parapijos salėje. Parodoje dalyvauja fotomenininkas Algimantas Kezys ir keramikas Kęstutis Mikėnas. Daugiau informacijų teikia Raimonda Kontrimienė tel. 949-586-9782.

Vieno aktorius teatro

arba antrasis eilėraščių gyvenimas

O. Milašiaus,
Vyta. Mačernio,
H. Radausko,
J. Marcinkevičiaus,
S. Gedos,
G. Patacko eilės,
mintys apie
poeziją ir poetus,
teatrą ir
artista gyvenimą.

atlikėjas
Kauno
Valstybinio
Akademino
dramos teatro
aktorius

Petras Venslovas

Poezija — mano gyvenimas

Kiekvienas metų laikas sa-
vaip žavus ir malonus. Ruduo
išsiskiria savo spalvų ryšku-
mu ir žvaigždėto dangaus tur-
tingumu. Po triukšmingos,
karštos, saulėtos vasaros atei-
na susikaupimo, ramybės, ty-
los valanda. Toje tyloje klaus-
somės krentančio lopo ar
stebimė plėvenanti voratinklė
vėlyje, gėrimės paskutiniams
meilėms saulės spinduliais,
švelniai glostančiais mūsų
veidus. Rudenį dairomės ap-
linkui ir ieškome stebuklų —
kurie mus praturtintų, pra-
skaidrintų, prisotintų mus
dvasiniu maistu, kad mes atsi-
laikytumėm prieš žvąrbius gy-
venimo vėjus, stingdancią ga-
lingą šalčio jėgą.

Poezija yra tas stebuklingas
ginklas, kuris apgaubia, ap-
saugo nuo visų gyvenimo ne-
gandų. Amerikoje gyvenantys
lietuviai šį vėlyvą rudenį, visą
lapkričio mėnesį, turi puikią
proga susitikti su talentingu,
profesionalių Kauno Valstybi-
nio akademino dramos teatro
aktoriu Petru Venslovu, ku-
ris padovanos jiems trapų poe-
zijos žodį. Renginys — „Vieno
aktoriaus teatro arba antra-
sis eilėraščių gyvenimas“ —
suteiks daug palaimos ir at-
gaivos.

Prieš pat išvykstant iš Kau-
no, aktorius sutiko pasidalinti
savo mintimis apie kelionę,
gyvenimą, poeziją ir tylą. Su-
sitikime aukso ir žalvario
spalvomis spindinčiame Kau-
no Ažuolyne. Snigo klevų ir
ąžuolų lapais, jie čezėjo po ko-
jomis, tartum švelnus fonas
sodriam aksominiam akto-
riaus balsui.

— Lietuvoje ir už jos ribų
esate vienas populiariau-
sių ir žinomiausių dekla-
matorių. Be Jūsų nepraei-
na nei vienas renginys —
ar tai būtų didelis su-
sibūrimas Gedimino aikš-
tėje Vilniuje, ar Operos ir
Baletų teatro didingi rū-
mai, ar miesto Rotušė, ar
tai būtų Lietuvos pakraš-
tyje esančios mokyklos kla-
sė, ar kaimo bibliotekos
kukli salytė... Visur Jūs
vykstate noriai, su meile
žmonėms ir gyvenimo
džiaugsmo sklidina širdi-
mi. Kada gi pradėjote savo
deklamatoriaus karjerą?
Kas Jums yra lietuviškas
žodis?

— Mano „karjera“ prasidėjo
Tomsos srityje. Buva metų ir
devynių mėnesių, kai mus
išvežė iš Pasvalio rajono Sa-
ločių apylinkės. Ištrėmė iš sa-
vošios žemės, bandė atimti lie-
tuvišką žodį. Nepavyko. Pir-
mieji pasirodymai Sibire —
mane mažą užkeldavo ant ta-
buretės, aš jau tada daug
mokėjau eilėraščių, deklama-
vau. Susirinkdavau nemažai

prizų — eglutės „papuošalų“
saldainių... Tenai, tremtyje aš
pajutau, kaip saldžiai skamba
žodis — Lietuva. Aš gėrėjau
mamutės dainuojamomis dai-
nomis, sekamomis pasakomis
ir gėriau, gėriau tą nepa-
rastą lietuviško žodžio vais-
kų trupamą. Studijuodamas
Vilniuje, Muzikos akademi-
joje, deklamavau. O vėliau
kažkaip savaime — vienas,
paskui kitas, trečias rengi-
nys... Na, o dabar savo vakarų
ir pasirodymų nei negaliu su-
skaiciuoti — jau per keletą
tūkstančių būtų.

— Jūsų pasirodymai —
tai mažas vieno žmogaus
teatras. Jūs atgaivinate
eilėraštį, nuspulinate, su-
dvasinate, dovanojate kla-
usytojams. Kokiais auto-
riais, kokiomis programo-
mis žadate sudominti ir
pradžiuginti Amerikoje gy-
venančius lietuvių?

— Labai laukiu susitikimo
su Ten gyvenančiais lietu-
viais. Man rūpi susitikti, pasi-
kalbėti su jais, pažvelgti į jų
akis. Man rūpi tarti žodį iš
širdies į širdį. Mes esame ben-
dro likimo — aš buvau iš-
tremtas iš tėvynės vaikystėje,
bet ji buvo mano širdyje. Ten
esantys kai kurie žmonės, 50
metų nematė tėvynės, bet
neišdavė jos, išsaugojo ją,
brandino, puoselėjo ją meile
ir ištikimybę. Šis bendras
jausmas mus vienija ir sujun-
gia.

Poezija — mano gyvenimas.
Renkuosi tuos autorius, kurie
atsiiaukia manys. Skaitydama
savo pasirinktus auto-
rius, aš ieškau emocionalumo.
Meilė man bene pagrindinė
tema. Meilė tėvynei Lietuvai,
meilė lietuviškam žodžiui,
meilė viskam, kas gražu, kas
taurina, atgaivina. Man svar-
bu, kad eilėraštis turėtų
antrąjį gyvenimą. Vieną po-
pieriaus lapą, į kurį ji sudėjo
kūrejas, kitą — kuriam pri-
kelė ji skaitantysis. Kaip bal-
su priversti plėventi to eilė-
raščio dvasią? Juk žodis kaip
palva. Tu eilėraštį gali nu-
piešti ir kaip šešėlių žaismą,
ir sodriai įtaigų. Teneįeidžia
tai kūrejo, bet eilėraščių skai-
tymas yra kaip eilėraščių ra-
šymas. Esi tu ir ta akimirka,
kurioje žodis, tavo padeda-
mas, susitiks su tuo, kuris jį
klauso. Žodis sujungia su
klaustytoju ir tada tiesiog gali
keliauti laike, būtyje... Ir ne-
reikia laukti jokių atsakymų
— negali pradėti skaityti, jei
jau žinai atsakymus. Mano
programose — O. Milašiaus,
Vyta. Mačernio, P. Širvio, G.
Patacko, J. Marcinkevičiaus,
A. Nykos-Nilūno, K. Bradūno,
H. Radausko ir kt. kūryba.

Teatro scenoje esu režisavęs
ir vaidinęs ne vieną spektaklį

koncertą — „Yra šalis“ (su V.
Poviloniene), „Vilties injekci-
jos“ (grojo gitaristas A. Kelp-
ša), „Dvi O. Milašiaus simfoni-
jos“ (su S. Trimakaite ir J.
Dvarionu, režisavo J. Bu-
cienė), su V. Kochanskyte —
Adomo Mickevičiaus ir Čiur-
lionio atminimui parengtos
programos ir kt.

— Turite dvi mūzas, be
kurių negalėtumėt gyventi
— Poezija ir Teatras. Ne-
klausiu, kuri Jums svar-
biausia, žinau — abi bran-
gios ir mielos. Daugiau nei
30 metų esate teatro
žmogus. Sukūrus daugybę
vaidmenų. O kai kurie
Jūsų sukurti vaidmenys
jau tapo klasika — Čiur-
lionis, Vydūnas, Ivanovas.
Savo profesionalumu pa-
garsėjote ne tik Lietuvoje,
bet ir už jos ribų. Gal todėl
užjūry gyvenantys lietu-
viai, nori būtent Jus matyti
savo rengiamose X
Teatro festivalio šventėje.
Ar tai vienas pagrindinių
Jūsų apsilankymo JAV
tikslų?

— Aš esu nepaprastai lai-
mingas, kad buvau pastebėtas
užjūryje gyvenančių lietuvių.
Marijos Remienės dėka, esu
kviečiamas į Čikagą, į didelę
šventę. Lapkričio pabaigoje
vyks Dešimtas teatro festi-
valis. M. Remienė, atgaivinus
Čikagoje teatrą, kviečia į do-
mingą, kūrybingas grupes. Aš
esu laimingas, kad galėsiu
dalyvauti ir būti greta savo
bendraminčių. Švelni palaima
mano širdį nuo ži-
nojimo, kad dalyvausiu teatri-
nio meno šventėje. Pagaliau
pirmą kartą aš galėsiu susitik-
ti su scenos broliais ir seseri-
mis — pasidalinti savo minti-
mis. Dažnai mąstydavau — o
kaip jiems ten sekasi? Ieš-
kodavau spaudoje (kiek
buvo įmanoma) apie teatralus
— godžiai skaitydavau. Žinau,
kad jų visai kitos gyvenimo
sąlygos. Jie repetuoja po dar-
bo, bet teatras yra jų namai,
jų poilsis, jų širdžių atgaiva.
Man rūpėjo ir rūpi visi teatro
žmonės, gyvenantys ten. Dau-
gelio jų jau nebėra gyvųjų
tarpe — St. Pilka, A. Škėma,
S. Santvaras, A. Gustaitis ir kt.

Džiaugiuosi, kad galiu sutik-
ti B. Pukelevičiūtę, J. Blekaitį
— kalbuosi, semiuosi patir-
ties, dalinuosi tuo, ką turiu...
O kur dar talentingiausi dra-
maturgai — A. Landsbergis,
K. Ostrauskas. Man įdomu,
kaip ir kuo ten gyvena teat-
ras. Kaip kuriamas žodžio me-
nas. Yra kitos sąlygos, kitos
priemonės. Man įdomu, kaip
jungiasi generacijos. Teko
daug gerų žodžių girdėti apie
M. Remienės suburtą trupę

— Aš esu nepaprastai lai-
mingas, kad buvau pastebėtas
užjūryje gyvenančių lietuvių.
Marijos Remienės dėka, esu
kviečiamas į Čikagą, į didelę
šventę. Lapkričio pabaigoje
vyks Dešimtas teatro festi-
valis. M. Remienė, atgaivinus
Čikagoje teatrą, kviečia į do-
mingą, kūrybingas grupes. Aš
esu laimingas, kad galėsiu
dalyvauti ir būti greta savo
bendraminčių. Švelni palaima
mano širdį nuo ži-
nojimo, kad dalyvausiu teatri-
nio meno šventėje. Pagaliau
pirmą kartą aš galėsiu susitik-
ti su scenos broliais ir seseri-
mis — pasidalinti savo minti-
mis. Dažnai mąstydavau — o
kaip jiems ten sekasi? Ieš-
kodavau spaudoje (kiek
buvo įmanoma) apie teatralus
— godžiai skaitydavau. Žinau,
kad jų visai kitos gyvenimo
sąlygos. Jie repetuoja po dar-
bo, bet teatras yra jų namai,
jų poilsis, jų širdžių atgaiva.
Man rūpėjo ir rūpi visi teatro
žmonės, gyvenantys ten. Dau-
gelio jų jau nebėra gyvųjų
tarpe — St. Pilka, A. Škėma,
S. Santvaras, A. Gustaitis ir kt.

Džiaugiuosi, kad galiu sutik-
ti B. Pukelevičiūtę, J. Blekaitį
— kalbuosi, semiuosi patir-
ties, dalinuosi tuo, ką turiu...
O kur dar talentingiausi dra-
maturgai — A. Landsbergis,
K. Ostrauskas. Man įdomu,
kaip ir kuo ten gyvena teat-
ras. Kaip kuriamas žodžio me-
nas. Yra kitos sąlygos, kitos
priemonės. Man įdomu, kaip
jungiasi generacijos. Teko
daug gerų žodžių girdėti apie
M. Remienės suburtą trupę

Teatras yra komplikotas mechanizmas

Dešimtas teatrų festivalis
Čikagoje šiais metais vėl su-
kvies žiūrovus į Jaunimo cen-
trą. Teatrų šventėje pasiryžę
dalyvauti: Los Angeles dra-
mos sambūris, Toronto „Aitva-
ras“, Hamiltono „Aukuras“ ir
Čikagos „Žaltvykslė“, po vasa-
ros atostogų jau pradėjusi in-
tensyviai repetuoti.

Nuo festivalio iki festivalio
bendras vaizdas dažniausiai
nedaug tepasikeičia ir, nors
nuo devintojo, prabėgo šešeri, o
nuo pirmojo net daugiau kaip
trisdešimt, lietuviški teatro
sambūriai yra, gyvuoja, kuria
ir artėjant prie 2001-ųjų vie-
nas po kito švenčia savo veik-
los penkiasdešimtmečius.

Kai vartau prabėgusių laikų
išsaugotus „Margučio“ žurnalo
archyvinius numerius, su
nuostaba galiu pasakyti — juo-
se visa lietuviško teatro isto-
rija, todėl, kad apie teatrą, ak-
torius, naujus scenos veikalus,
teatrų reikalus buvo rašoma
žymiai plačiau, išsamiau nei
dabar. Ypač čia išsiskyrė Sta-
sys Pilka (Pilko Stasys), atvy-
kęs į JAV 1926 metais, savo
rašiniuose apžvelgęs ir Lietu-
vos, ir lietuvišką išeivijos teat-
rą. Jo mintys apie scenos žmo-
nės, darbą, atsidavimą kūry-
bai tinka ir mūsų laikui.

Nuoširdžiai prisipažinęs,
kad „šį nusikaltimą, nors ir
nebaudžiamą, pradėjęs ar tik
ne 1923 metais, ir iki šių die-
nų, ko nors priprašytas, negali
susilaikyti periodikoje nera-
šęs“, pasiteisino, kad „bemaž
visada šias skriptūras grindė
teatrinėmis tėmomis ir kalbe-
jo apie lietuvių sceną ir apie
jos darbuotojus“.

Pirmiausia pasakojo apie sa-
ve: „Kauno miestas veik ištisą
dvidešimtmetį man teikė pas-
tovy prieglobstį, o Valstybės
teatro rūmai per visą aną laik-
metį tapo vadinamos tikrosios
būties pastoge. Keisdavau
Kaune gyvenamas patalpas,
bet nuolatiniai buvau 'apsigvy-
venęs' Miesto sodno pastate,
 kuriame dažnai išbūdavau
nuo aktyvų rytmečio iki vėly-
vos nakties, kur rutuliuosi
būvis, spiedavosi siekimai ir
kur nuolat teko laikyti kvoti-
mus (prieš bendradarbius,
prieš žiūrovus, ir, kas gal
svarbiausia, prieš menininko
sąžinę). Taigi manasis nekin-
tas Kaune adresas buvo Vals-
tybės dramos teatras.“

Scenos darbas yra daugelio
žmonių vienas tikslui tarnau-
jimas. Darbųmetyje teatrinės
„Žaltvykslės“. Įdomu bus iš-
artiau su jais visais susitikti
ir pabūti petys petin. Aš esu
nepamirštai laimingas ir dė-
kingas už tokią didelę man su-
teiktą garbę.

Aktorius noriai kalbėjo apie
savo darbą teatre, poezijos
skaitymus apie įsimintinus
susitikimus su tauriais įdo-
miais žmonėmis. Jo aksominis
balsas susiliedavo su švelniai
šokio sukuryje besisukančiais
auksiniais lapais. Širdyje aš
džiaugiausi ir pavydėjau tų
gražių, prasmingų susitikimų
Ten gyvenantiems. Aš tikiu,
kad visi ateisusieji „Vieno ak-
toriaus teatro...“, patirsite
įspūdingas, spalvingas, nepa-
kartojamas akimirkas. Kiek-
vienam, atėjusiam į susiti-
kimą su trapiu poezijos žodžiu
— aktorius Petras Venslovas
dalins savo meilę ir širdies
šilumą. Išnaudokite šią retą ir
žavią gyvenimo akimirką, do-
vanojamą Jums.

Kalbėjosi
Virginija Paplauskienė

mašinos visi tekiniai ir ratai
sukasi pagal nustatytą tvar-
ką. Kiekvienoje pareigos po-
zicijoje budi gyvi žmonės,
bendru pasiryžimu bei jėgų
įtempimu kuria spektaklį.“

Įvairialypė asmenybė: akto-
rius, režisierius, rašo apie pa-
slaptinius reiškinius, kuriuos
sunku išaiškinti. „Teatras yra
komplikuotas, masinantis ir
drauge skirtingų sudėtinių da-
lių mechanizmas. Išsisaikojęs
ir painus, nesustingstas ir
pinklus, nuolat keičias pavir-
dalus; reikalauja iš darbuo-
tojų kietos drausmės, savęs
išsižadėjimo, nepaliojamo
darbo ir nesibaigiančio brendi-
mo, niekada negarantuojas
nei sėkmingų rezultatų, nei
užtikrinto pasisekimo: nelygi-
nant akla loterija, kur bilietų
tūkstančiai, o tėra tik keli
stambesni laimėjimai.“

Čia po ilgų savačių ir ilges-
nių mėnesinių pastangų bei
nepailstamo pasirodymo re-
zultatų neretai pasibaigia
premjeros spektakliu ir už-
trunka paprastai tik pustre-
čios valandos! Subtiliausia,
meniškiausia vaidinimą gali
sužlugdyti kartais veikalui ar
pastatyminėms išmonėms ne-
pribrėdęs, abejingas, kitokiai
pramogai linkęs žiūrovas. Ir
niekas: nei administracija, nei
meno vadovai, nei pagaliau
nusimaną kritikai nesugeba
įspėti, kaip į premjerą atsi-
lieps daugialgė hidra —
publika. Nes dažnai specialis-
tų šviesios viltys paskesta vi-
siškoje žiūrovų indiferencijoje,
o menkiausieji šansai išdidžiai
triumfoja, susilaukę plataus
susidomėjimo. „Dėl naujo
darbo pasekmių niekados iki
premjeros nebūna tikras joks
aktorius, nei režisierius, dai-
lininkas, bet kuris kitas spek-
taklį bekuriąs menininkas.
Niekas nepaprasto, kad daugu-
ma jų per pirmąjį vaidinimą
dreba kaip epušės lapeliai,
nervinasi, tarytum nuo to va-
karo jų likimas priklauso. O
antroje uždangos pusėje publi-
ka gardžiuojasi smagiais pa-
šnekesiais, šokoladiniais ska-
nėstais, patogiai sėdi krės-
luose. Toji tūkstančio akių
baisybė ne tik mato ir girdi,
bet ir galingai nusprendžia:
patinka ar nepatinka. Ir daž-
nai nulemia taip, kaip jokios
pranašystės nenumatys.“

O ką išgyvena, sakykim
naujų veiklų autoriai per
penkiolikos minučių pertrau-
kas, bandydami patirti žiūro-
vų įspūdžius ir pasisekimo-
nepasisekimo likimą? Petras
Vaiciūnas rukomajame kam-
baryje atrodė, nelyginant nu-
kryžuotas. Balyš Sruga —
lyg marinamas. Vytautas
Alantas — sustingęs, suakme-
nėjęs. Tie vyrai, tarsi norėjo

palaiminto Jurgio Matulai-
čio lietuvių misijai išgygių
naujus Rodgers vargonus, bu-
vo ieškota progos juos viešai
pristatyti lietuviškai visuome-

nei, pasikviečiant vargonų vir-
tuozą iš Lietuvos. Čia maloni-
niai buvo prisiminti Gedimino
Kviklio duoti koncertai Ameri-
koje prieš aštuonerius metus.
Sutikimą gavus ir kiek užtru-
kus, išrūpinant vizą, galime
pasidžiaugti, kad koncertas
įvyks šios misijos bažnytelėje
spalio 29 d., tuoj po misijos
rengiamų pietų.

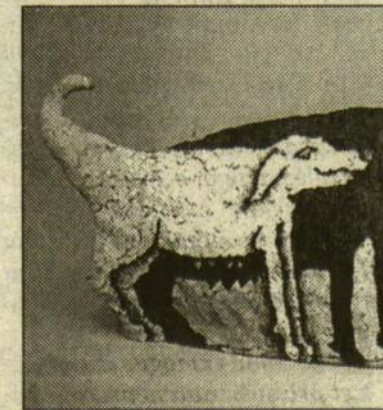
Labai malonu pažymėti, kad
M. K. Čiurlionio 125 metų gi-
mimo jubiliejaus proga jis bus
pagerbtas net dviem kūri-
niais: jo fuga „Kyrie eleison“ ir
Broniaus Kutaviciaus sonata
„Ad Patres“ pagal M. K. Čiur-
lionio paveikslų ciklą „Laidotu-
vių simfonija“. Šalia J. S.
Bacho Preludio ir fugos h-moll
ir W. A. Mozart Fantazijos f-
moll, girdėsime ir Č. Sasnaus-
ko Introdukciją ir dvitemę fu-
gą c-moll, ir J. Naujallio „Mal-
dą“. Bus atliktos ir latvio kom-
pozatoriaus Margirio Zarinš
Variacijos BACH.

Palaiminto Jurgio Matulai-
čio misija Lemonte maloniai
kviečia lietuviškąją visuomenę
atsilankyti ir pasiklausyti šio
įdomaus koncerto, kuris įvyks
sekmadienį, spalio 29 d. 1:30
val. po pietų. Bilietus galite
įsigyti sekmadieniais misijos
prieangyje arba paskambinę
Vandai Gvildienei tel. 630-
271-9136.

Faustas Strolia

pabėgti nuo bičiulių ir priešų,
bijodami vieno susirūpinimo
ir užuojautos, kitų atidžiai du-
riancio, perdėto mandagumo,
sadistiškai sarkastiško žvilgs-
nio. O publika, pats tikrasis
barometras, teatro bufete ra-
miai geria alų ar kavą, bado
šakute anties šlaunį, kalbasi
apie politiką, žarsto savoms ir
svetimoms damoms kompli-
mentus. Žiūrovai! Jie darė
sprendimus.

Toks yra teatras. Daugialy-
pis, patrauklus, zavesio pil-
nas. Neišaiškinamai klastin-
gas, įsakas prakaitu ir nervais
siekti duonos kasdieninės ir
laimės apčiuopiamos. O už-
dangai nusileidus... Taigi,
teatras — gyvenimo veidrodys.
Gal tame stikle pamatome
savo tikruosius veidus, o gal
tai tik laiko bei teatrinės

Rimas VisGirda. „Champaign to L.A.“. Keramika. Dail. Rimo Vis-
Girdos paroda buvo atidaryta Lietuvių dailės muziejuje, Lemont,
Illinois, š.m. spalio 14 d. Paroda tęsis iki spalio 29 d.

Vargonų virtuožas Gediminas Kviklys

Tikriausiai daugelis dar at-
simena, kai 1992 m. gegužės
mėnesio gražią popietę Švč.
Mergelės Marijos Gimimo baž-
nyčioje Čikagoje koncertavo
vargonų virtuožas Gediminas
Kviklys iš Vilniaus. Kadangi
vargonų muzikos menas tarpe
Čikagos lietuvių mažai kulti-
vuojamas, atsargumo dėlei ta-
me koncerte dalyvavo dar ir
solistė Dana Stankaitytė, ir
smuikininkė Linda Veleckytė.
Savaitę vėliau koncertas su
skirtingu repertuaru įvyko Šv.
Andriejaus Apaštalo bažnyčio-
je, parapijos 100 metų jubi-
lejaus proga. Ir čia antroje kon-
certo dalyje įsijungė parapijos
choras su solistais. Abu kon-
certai sutraukė pilnas bažny-
čias klausytojų. Dr. Albinas
Prunskienės dėka, buvo suor-
ganizuota keletas Gedimino
Kviklio vargonų koncertų Flo-
ridoje. Jie visi buvo labai sėk-
mingi.

Palaiminto Jurgio Matulai-
čio lietuvių misijai išgygių
naujus Rodgers vargonus, bu-
vo ieškota progos juos viešai
pristatyti lietuviškai visuome-

nei, pasikviečiant vargonų vir-
tuozą iš Lietuvos. Čia maloni-
niai buvo prisiminti Gedimino
Kviklio duoti koncertai Ameri-
koje prieš aštuonerius metus.
Sutikimą gavus ir kiek užtru-
kus, išrūpinant vizą, galime
pasidžiaugti, kad koncertas
įvyks šios misijos bažnytelėje
spalio 29 d., tuoj po misijos
rengiamų pietų.

Labai malonu pažymėti, kad
M. K. Čiurlionio 125 metų gi-
mimo jubiliejaus proga jis bus
pagerbtas net dviem kūri-
niais: jo fuga „Kyrie eleison“ ir
Broniaus Kutaviciaus sonata
„Ad Patres“ pagal M. K. Čiur-
lionio paveikslų ciklą „Laidotu-
vių simfonija“. Šalia J. S.
Bacho Preludio ir fugos h-moll
ir W. A. Mozart Fantazijos f-
moll, girdėsime ir Č. Sasnaus-
ko Introdukciją ir dvitemę fu-
gą c-moll, ir J. Naujallio „Mal-
dą“. Bus atliktos ir latvio kom-
pozatoriaus Margirio Zarinš
Variacijos BACH.

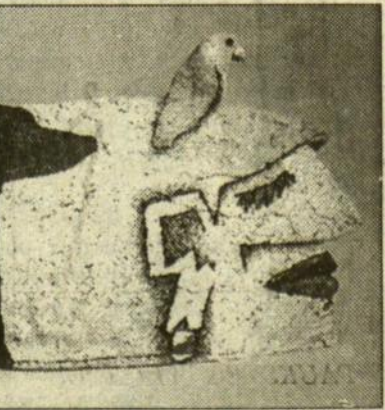
Palaiminto Jurgio Matulai-
čio misija Lemonte maloniai
kviečia lietuviškąją visuomenę
atsilankyti ir pasiklausyti šio
įdomaus koncerto, kuris įvyks
sekmadienį, spalio 29 d. 1:30
val. po pietų. Bilietus galite
įsigyti sekmadieniais misijos
prieangyje arba paskambinę
Vandai Gvildienei tel. 630-
271-9136.

Faustas Strolia

kultūros išbuojimo dalykas“.

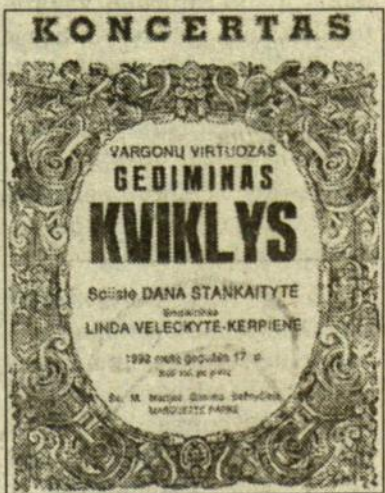
Štai taip Stasys Pilka rašė
1960 metais. Tačiau teatro is-
torija kuriama, entuziazmas
neišblėsęs, scenai ištikimai at-
sidavusių žmonių turime ir
šiandien. Lietuviško teatro
sambūriai turėjo daug nuveik-
ti, nestovėjo vietoje, vaidino,
ir galėjome apie naujus kūrybi-
nius darbus, spektaklius nors
Drauge paskaityti, jei nepa-
matyti. Atėjo laikas visiems
susitikti, atskleisti kūrybines
paslaptis, pradžiuginti žiūro-
vą. LB Kultūros tarybos pir-
mininkei Marijai Remienei ir
jos suburtam dešimtojo teatrų
festivalio organizaciniam ko-
mitetui prasideda veiklos ir
nerimo dienos. Ar dar myli či-
kagiečiai teatrą, domisi? Ar
pasiilgo? Atsakymą sužinosi-
me lapkričio mėnesį Padėkos
šventės dienomis, kai žiūrovai
prilipdys Jaunimo centro salę.
Skaitykite *Draugą* ir apie vis-
ką sužinosite tiksliai, ir pla-
čiau.

Laima Krivickienė

Rimas VisGirda. „Champaign to L.A.“. Keramika. Dail. Rimo Vis-
Girdos paroda buvo atidaryta Lietuvių dailės muziejuje, Lemont,
Illinois, š.m. spalio 14 d. Paroda tęsis iki spalio 29 d.

Vargonų virtuožas Gediminas Kviklys

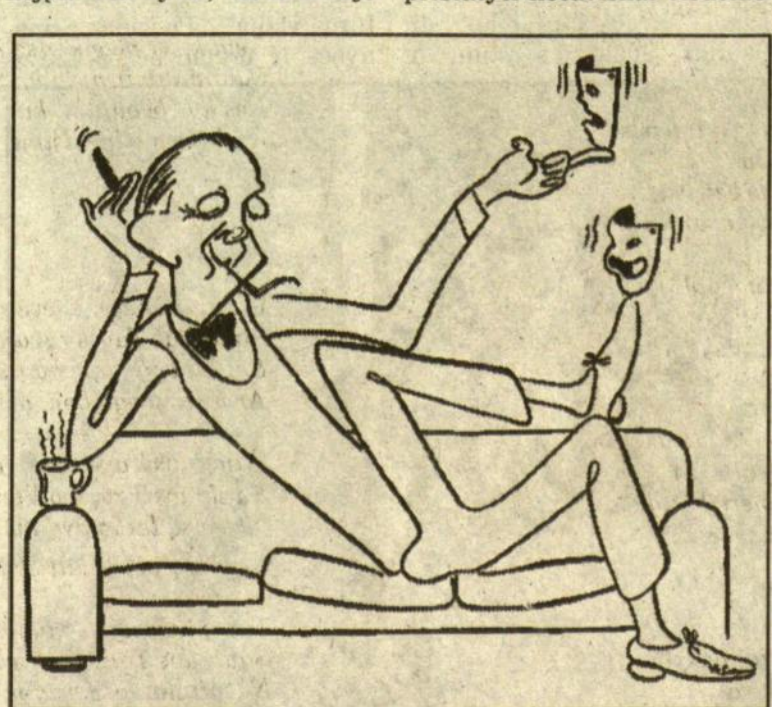

nei, pasikviečiant vargonų vir-
tuozą iš Lietuvos. Čia maloni-
niai buvo prisiminti Gedimino
Kviklio duoti koncertai Ameri-
koje prieš aštuonerius metus.
Sutikimą gavus ir kiek užtru-
kus, išrūpinant vizą, galime
pasidžiaugti, kad koncertas
įvyks šios misijos bažnytelėje
spalio 29 d., tuoj po misijos
rengiamų pietų.

Labai malonu pažymėti, kad
M. K. Čiurlionio 125 metų gi-
mimo jubiliejaus proga jis bus
pagerbtas net dviem kūri-
niais: jo fuga „Kyrie eleison“ ir
Broniaus Kutaviciaus sonata
„Ad Patres“ pagal M. K. Čiur-
lionio paveikslų ciklą „Laidotu-
vių simfonija“. Šalia J. S.
Bacho Preludio ir fugos h-moll
ir W. A. Mozart Fantazijos f-
moll, girdėsime ir Č. Sasnaus-
ko Introdukciją ir dvitemę fu-
gą c-moll, ir J. Naujallio „Mal-
dą“. Bus atliktos ir latvio kom-
pozatoriaus Margirio Zarinš
Variacijos BACH.

Palaiminto Jurgio Matulai-
čio misija Lemonte maloniai
kviečia lietuviškąją visuomenę
atsilankyti ir pasiklausyti šio
įdomaus koncerto, kuris įvyks
sekmadienį, spalio 29 d. 1:30
val. po pietų. Bilietus galite
įsigyti sekmadieniais misijos
prieangyje arba paskambinę
Vandai Gvildienei tel. 630-
271-9136.

Faustas Strolia

Aktorius Stasys Pilka. Margutis. 1959 m. spalio.

Eglė Perednytė

Aš bijau nutylėt mūsų Meilę,
gal todėl visą laiką šaukiu.
Mano maldos, sapnai, mano eilės —
tai iš sopulio tavo akių.
Aš bijau nutylėt mūsų Meilę,
gal todėl atiduodu save
Tau vieninteliam —
mudviejų vaikui —
sužieduotajam su vienu.
Aš bijau nutylėt. Man pakanka
vien kalbėti — tylėt negaliu.
Aš bijau nutylėt mūsų Meilę.
Gal todėl, gal todėl, kad — MYLIU.

Poetė Eglė Perednytė. Zenono Baltrušio nuotrauka.

Eglės Perednytės, Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos fakulteto antrojo kurso studentės, pirmoji eilėraščių knyga *Tamsoj ugnis* pasirodė 1999 metais. Skaitytojai greitai pastebėjo jaunos autorės poezijos šviesumą, muzikalumą ir savitumą. E. Perednytės jaunos, kupinas pasitikėjimo žmogumi, gyvenimu ir pasauliu eilėraštis greta šiandieninės lietuvių poezijos postmodernistinio drumstumo atrodė, kaip rastos lašas ant rasakilos delnelio.

Jauna poetė auga kaip asmenybė ir kaip kūrėja per viltį, sielos visagalybę ir tikėjimą, kad girdintis savo Kūrėjo balsą, žmogus niekada netaps blogio ar beprasmybės auka.

Tokia yra Eglės Perednytės didelio kelio pradžia. Kaip liudija jos antrosios eilėraščių knygos *Iš meilės* turinys (išleista 2000 m.), tame kelyje pabaigos nėra. Knygą autorė iliustravo pati.

Robertas Keturakis

Šiaurio paklydėlio
Vėtrų kapojamas
Eik mano Mylimas
Eik nesustodamas
Keldamas klupdamas
Saulė tikedamas
Šimtmečių šimtmečiais
Nepriartėdamas
Nebesustabdomas
Meilę sapnuodamas
Eik mano Mylimas
Eik nedvejodamas

JIE

Jie sėdėjo lietuvių
ir tylėjo tylėjo — — —
Prieš vėją
yrės paukščių minia
vienadienė
ryžtinga kaip jie

Ir nei vienas žmogus
net pro šalį tada nepraejo
nepaklausė
kas jie
nepaklausė
kokie jie kokie

Jie sėdėjo ilgai
Nugiedrėjo veidai ir nubluko
ilgesingieji žodžiai pavirte
neviltingai neramiai

Tartum tylūs vaikai
Tartum tik ką užgimusi upė
Tartum sielų laimingų
bevardžių beveidžių
minia

Jų nebuvo čionai
Jie sugrįžo į amžiną toli
kur naktį neramioj
tekalbėjo lietus ir tyla

Jie nebuvo iš čia
gal todėl taip baimingai nutolo
ta Likimo kančia
nebylioji Likimo kančia

Jie nebuvo kalti
Jų kaltė
vien Likimas
vien vėjas
vien smėlynų ir kopų palaiminta
ryto migla

Jie nekaltino To
kuris viską pakeisti galėjo
Jie sėdėjo lietuvių
ir iš lėto ištirpo jame — — —

NEIŠDUOK

Užges užges delnuos suklupęs vėjas
Užges sapnai užges užges užges
Vien tu žinai ką švintant nutylėjom
Seniai seniai suradę savo MES

Nusvirs galva ir saulė tyliai leis
Toli toli į mėlynas girias
Išeis išeis mūsų Angelas beteisis
Paliks paliks ir saulės neparves

Sakyk sakyk kodėl mane apvylei
tyli naktie palaiminta šviesos
Kodėl kodėl net žemės mūsų tyli
Kodėl kodėl nepraso NEIŠDUOK

Sakyk sakyk kodėl taip gūžiai sniga
Sakyk sakyk ko dėlei taip toli
Mana šviesa net tau nereikalinga
Tyli tyli kaip Angelas tyli

Aš myliu vidudienio tylą
kai paukščiai nedrąsiai pakyla
Ir svyra ir svyra ir svyra
[paruges mūsų diena

Aš myliu akis mūsų laiko
O Viešpatie mudviejų vaiko
Kurs ranką išvargusių laiko
Palaimintos mūsų dienos

Aš myliu vidudienio tylą
Kai žmonės nedrąsiai pakyla
Ir tyla ir tyla ir tyla
Lig kūzdesio mūsų diena

Jei nebūčiau tavy, tai gyvenčiau pajūrio kriauklelėj,
Debesynų dugne, kur šviesos nebepasiekia laikas.
Jei nebūčiau tavy, tai pavirščiau ir vienišą kelią
Ir jau eičiau, ak eičiau tolyn lyg paklydėlis vaikas.

Jei nebūčiau tavy, tai gyvenčiau migloj begalinėj,
Vienumoj begalinėj, maldoj begalinėj lyg vėjas.
Jei nebūčiau tavy, tai nebūčiau, nebūčiau užgimus.
Jei nebūčiau tavy, tai nebūčiau gyventi norėjus.

Kiek šviesos į akis ir širdis kupina
Ar tai aš kažkada alkana alkana
Ar tai aš kažkada vienišą vienišą
Nerami nerami ar mergaitė maža

Ar tai aš be Tavęs ar tai aš liūdesy
Kaip gali nežinot kas esi kas esi
Kaip gali nežinot kai many kai many
Amžinai amžinai — veni gyveni

Nereikia eit beviltiškai prieš vėją.
Nereikia, ne — teisi mana širdis.
Jei lemta — bus, jei buvo — tai reikėjo.
Jaučiu mūs kelią — tūkstančiai skaitys.

Tas kūno alkis — aklas, begalinis,
Škaudus ir tikras, tikras ir gilus!
Kodėl kodėl kodėl kodėl mes gimėm,
Kodėl, pasauli, nemirei už mus?

Kodėl kodėl — palaiminti, o skauda?
Kodėl kodėl — kartu, o ne kartu?
Taip skaudžiai, taip giliai manin įpjauta:
Tik tu tik tu tik tu tik tu tik tu — — —

Nebūk, jei neteisi. Išeik, išnyki,
Palaimink ir nutolk, tik netylėk,
Nes kur bebūčiau, kur bebūčiau — tikim,
Kad kilome ir kilsime. Mylėk.

O mano Dieve, Dieve mano, kur Tu?!

Šaukiuos Tavęs savajam liūdesy,
Šaukiuos Tavęs, kad saugotum ir kurtum.
Ar myli, ar globoji, ar — esi?

Šaukiuos Tavęs dykynėj pikto vėjo,
Šaukiuos Tavęs, o Viešpatie, šaukiuos,
Nes visą laiką gydančiai tikėjau,
Nes visą laiką beviltiškai ilgios.

Tavoj šviesoj — mūsų Meilė ir Stiprybė.
Šaukiuos Tavęs, o Viešpatie, šaukiuos.
Ne mirčiai, o Gyvenimui mes gimė.
Gyvenimui palaimintos aukos.

M. K. Čiurlionio paroda Paryžiuje

Šių metų lapkričio 6 diena taps reikšmingu įvykiu Lietuvai — viename garsiausių pasaulio Paryžiaus d'Orsay muziejuje atidaroma retrospektyvinė M. K. Čiurlionio darbų paroda.

Viena didžiausių Europoje stočių, pastatyta 1900-aisiais metais, po rekonstrukcijos 1986-aisiais tapo nauju 19-20 amžiaus pradžios meno muziejumi. Šiuo metu tai yra antras pagal dydį ir reikšmingumą muziejus Prancūzijoje, kurį kasdien aplanko apie 10-15 tūkst. turistų, iš kurių 80 proc. — užsieniečiai. Pristatyti šiame muziejuje savo ekspoziciją — svarbus įvykis tarptautiniam M. K. Čiurlionio ir Lietuvos kultūros pripažinimui.

Parodą globoja Lietuvos ir Prancūzijos prezidentai Valdas Adamkus ir Jacques Chirac. 2000-ųjų metų sausio mėnesį V. Adamkaus viešnagės Prancūzijoje metu abu vadovai aptarė šį projektą ir galimybes suteikti šiam renginiui valstybinės reikšmės statusą. M. K. Čiurlionio kūrybos kelionė į Paryžių rūpinosi ir Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, Lietuvos atstovė prie UNESCO Ugnė Karvelis bei kiti šio menininko vardo populiarinimu suinteresuoti asmenys.

Pastaruosiu metu Čiurlionio darbai tarptautinėse parodose dalyvauja gana dažnai, tačiau paprastai tai būna keleto darbų ekspozicijos. Šiais metais atskiri kūrinių pabuvojo Barcelonoje, Madride, Venecijoje, Nante, Bordo. Iš pasaulinio šio dailininko parodų reikia paminėti parodą Maskvoje (1975), Berlyne (1979), Tokijuje (1992), Kelne (1998). Paroda Paryžiuje bus didžiausia ir išsamiausia iki šiol pasaulyje eksponuota M. K. Čiurlionio kūrybos apžvalga. Į Paryžių-kelias 90 tapybos ir 7 grafikos darbai. Bus vežami ir pastelės technika tapyti paveikslai, kurie dėl savo nepatvarumo ir jautrumo aplinkos pokyčiams yra gabenami tik ypatingais atvejais. Jų kelionė į Paryžių — reta išimtis, kuri daroma dėl to, kad būtų kuo išsamiau perteikta šio dailininko darbų retrospektyva.

Paveikslus į šią parodą patikėta gabenti Suomijos firmai „Nurminen Prima Oy“, kuri turi solidžią patirtį meno vertybių transportavimo srityje. Bendra eksponatų draudimo suma sudaro 50,540.000 Lt.

Apie M. K. Čiurlionio parodą jau informuoti svarbiausių Paryžiaus specializuotų kultūros žurnalų, dienraščių bei savaitraščių žurnalistai. Liepos mėnesį jie buvo atvykę į Lietuvą, nes kai kurie atstovauja ketvirtinius žurnalus, ir rugsėjo numeriuose jau bus pateikta informacija apie šią parodą. Grupę sudarė 15 asmenų. Tai Fabrice Bousteau ir Natacha Wolinski iš *Beaux Arts magazine*; Denis Picard ir Sylvie Blin iš *Connaissance des Arts*; Emmanuel Fessy iš *Le Journal des Arts*; Francoise Monnin iš *Museart* ir kt. Tarp jų ir žymus menotyrininkas Michael Gibson, kuris Čiurlionį tarp kitų Europos simboalistų yra įtraukęs į savo garsų katalogą „Simbolizmas“.

Vizito Lietuvoje metu svečiams buvo sudaryta kultūrinė programa, jie aplankė svarbiausias Lietuvos istorines vietas, M. K. Čiurlionio memorialinį muziejų Druskininkuose, M. K. Čiurlionio namus Vilniuje ir, žinoma, Nacionalinį M. K. Čiurlionio dailės muziejų Kaune. Čia susipažino su dailininko tapybos bei grafikos darbais, vartė Čiurlionio užsienio parodų katalogus, jiems buvo sudaryta knygų bei CD, susijusių su šio menininko kūrybiniu palikimu, ekspozicija. Susitikimo su muziejaus direktoriumi O. Daugeliu metu kiekvienam iš jų buvo įteikta svarbiausios informacijos apie M. K. Čiurlionį rinkinys.

Unikalaus menininko kūrybinio palikimo viešnagė vienoje pasaulio meno sostinių Paryžiuje jamzins parodos katalogas, kurį spaudai rengia d'Orsay muziejus. Vytauto Landsbergio straipsnis „Prie ateities meno vartų“ pasirinktas pagrindiniu katalogo tekstu. Tai laisvo pobūdžio samprotavimai apie M. K. Čiurlionį, jo kūrybą muzikos ir dailės srityse, reikšmę Lietuvos ir Europos kontekste. Kitus katalogo straipsnius

parašė menotyrininkė dr. Rasa Andriusytė ir prancūzų menotyrininkai Suzanne Pourcher bei Serge Fauchereau. Čiurlionio reprodukcijas kataloge lydys apibūdinimai, kuriuos paruošė muziejaus darbuotojai.

Paroda d'Orsay muziejuje praturtinta ir koncertine programa, kurią rengia Lietuvos nacionalinė filharmonija. Pagrindinis koncertas įvyks sausio 8 dieną garsiojoje Eliziejaus laukų teatro salėje (Theatre des Champs-Elysees). Čiurlionio simfoninę poemą „Miške“ ir L. van Beethoveno 9-ąją simfoniją atliks Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras ir Kauno Valstybinis choras. Filharmonijos direktoriaus Gintauto Kėvišo rūpestiu koncertui diriguoti sutiko maestro Mstislav Rostropovič.

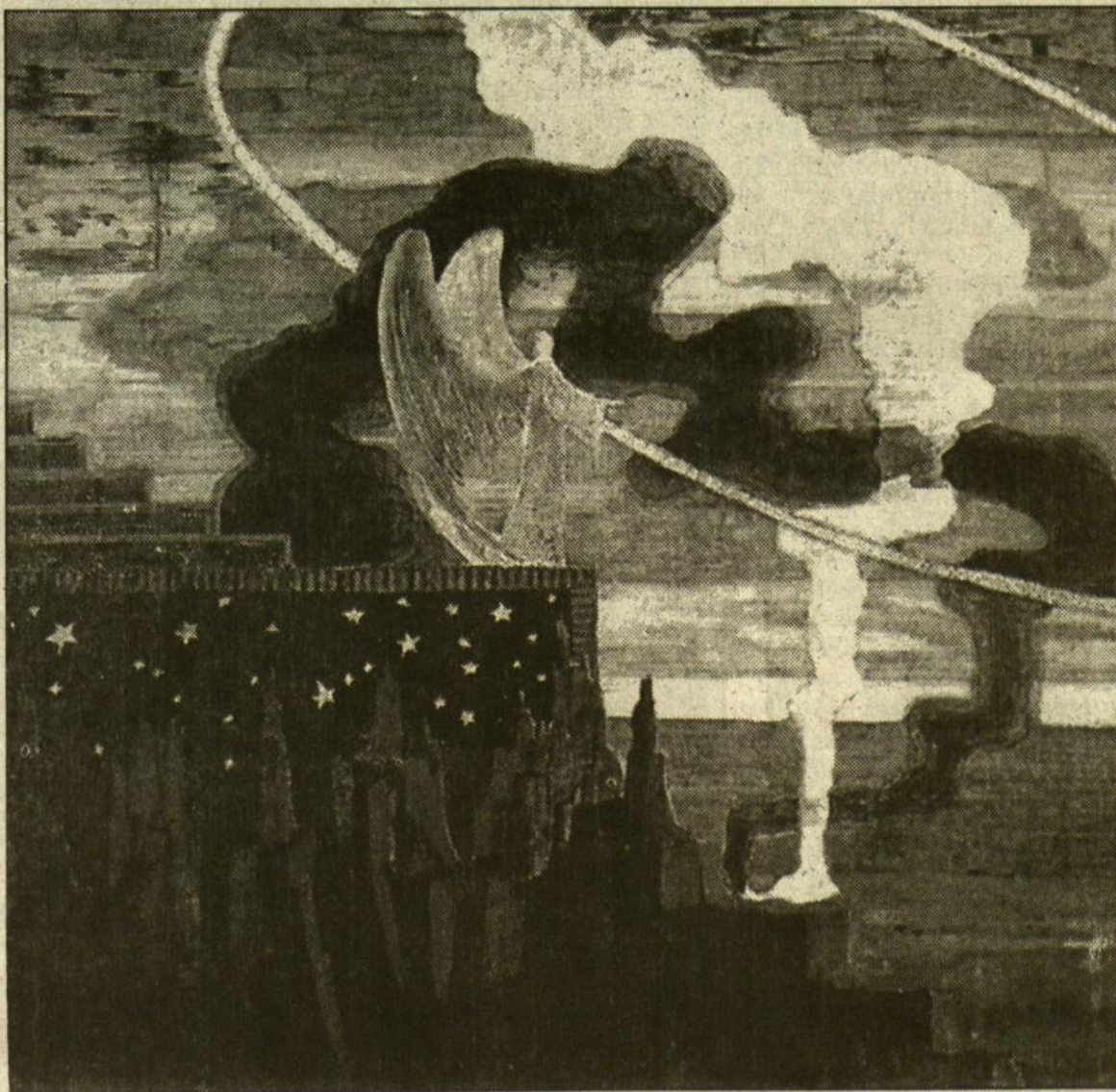
Tai ne vienintelis Lietuvos muzikų Paryžiuje rengiamas vakaras. Parodos metu organizuojamas M. K. Čiurlionio muzikos ciklas d'Orsay muziejaus Auditorium salėje. Lapkričio 7 d. vyks M. K. Čiurlionio gyvenimo bei kūrybos pristatymas ir fortepijoninės muzikos koncertas. Kame-rinės muzikos mylėtojai galės pasiklausyti M. K. Čiurlionio kvarteto ir Petro Geniušo koncerto lapkričio 8 d. Lapkričio 21 d. — koncertas, atliekamas Jean Dube.

M. K. Čiurlionio 125-ųjų metinių minėjimas Paryžiuje bus vienas iš svarbiausių jubiliejinių renginių, kartu pritraukiantis tarptautinį dėmesį Lietuvos kulturai ir menui.

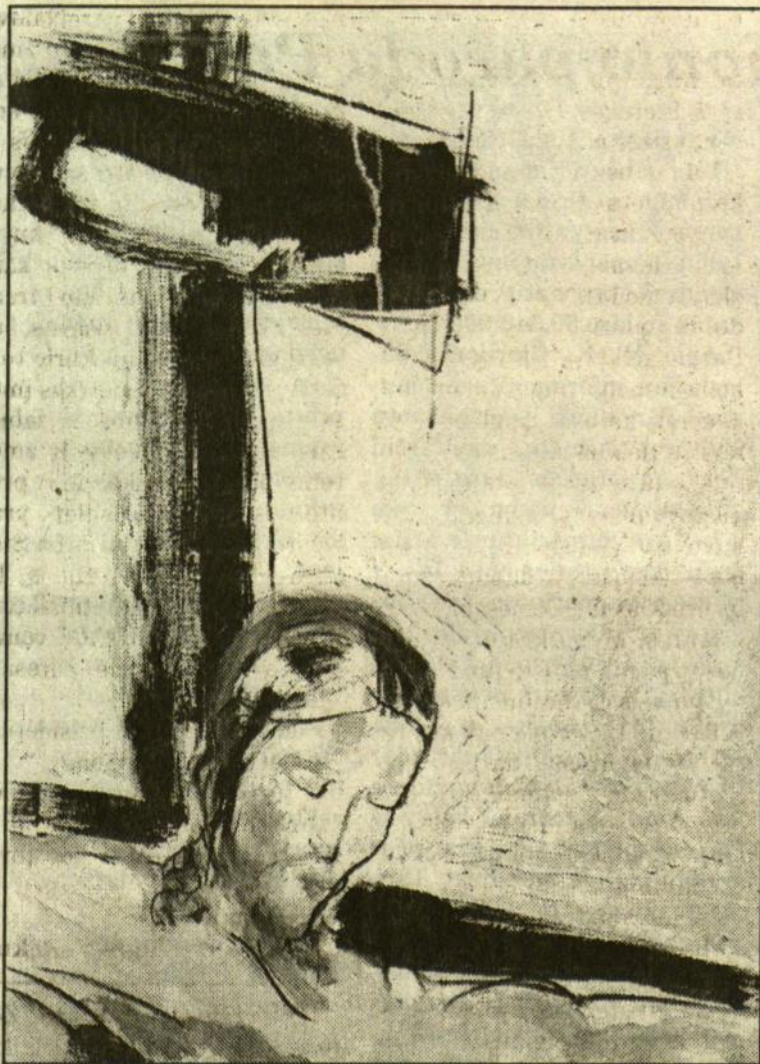
Daiva Sutkevičiūtė

IŠLEISTA SVARBI KNYGA

Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas Vilniuje išleido penkiametio leidinio *Lietuvių patarlės ir priežodžiai* pirmą tomą. Šis smulkiosios tautosakos leidinys, aprėpiantis lietuvių patarles ir priežodžius nuo XVII amžiaus, spalio 18 d. institute pristatytas visuomenei. I t. apima A-D raides. Jame pateikiama per 3,000 patarlių ir priežodžių. Įvadą parašė darbo grupės vadovas prof. Kazys Grigas. (Elta)

M. K. Čiurlionis. „Auka“. 1909 m.

Vida Kristolaitytė. „Baltas Kristus“. Akrilis.

Sielos peizažai

Beveik mėnesį Vilniaus pres-tizineje galerijoje „Vartai“ veikė New Yorke gyvenančios lietuvių dailininkės Vidos Kristolaitytės tapybos darbų paroda „Sielos peizažai“. Beje, ši išeivijos dailininkė jau žinoma Lietuvos meninei visuomenei — ne tik Vilniuje, bet ir Kaune, jau anksčiau ji buvo surengusi ne vieną savo parodą.

Prisistatydama šį rudenį „Vartų“ galerijoje vykusios parodos lankytojams, V. Kristolaitytė, prisiminusi savo varganą vaikystę karo pabėgėlių šeimoje, skaudžiai išgyvenusi priverstinioje emigracijoje ankstyvą tėvelio mirtį, dailininkė prisipažino: „Ketverių metų būdama, palaidojusi tėvelį, išbėgau į gamtą, norėdama pamiršti liūdės, vienatvę, nevilį. Piešiau sniege pirščiuku, rinkau snieguoles miške, viena stebėjau dangų, žemę, vandenį. Ir buvo gražu...“

Apžiūrėdamas parodoje iškabintus V. Kristolaitytės peizažus, pagalvojau, kad turbūt tie vaikystės prisiminimai, pastebėjimai turėjo įtakos jau subrendusiai tapytojai, baigusiai studijas Čikagos, New Yorko aukštosios meno mokyklose. Juk tuose jos peizažuose taip pat vaizduojamas ir dangus, ir žemė, ir vandenys. Vienas peizažas taip ir pavadin-tas — „Žemė“. Vitališka,

gaivalinga gamta, vandens stichija atspindi kūriniuose „Nida iš atminties“, „Pajūrio kaligrafija“, kituose gimtosios Lietuvos gamtovaizdį vaizduojančiose drobėse.

Parodoje mačiau ir tragiz-mu, dramatiškais išgyvenimais pasižyminčių paveikslų. Tamsiais, tragiškais potėpiais, primenančiais karo bombų sprogius, pasižymi drobė „Vaikystė“. Dramatiški išgyvenimai kai kuriuose V. Kristolaitytės tapybos darbuose vaizduojami, pasitelkiant religinę ikonografiją. Nukryžiuotojo įvaizdį. Tuo ypač pasižymi akrilu nutapyta drobė „Baltas Kristus“.

Dailininkės paveikslai pasižymi gaivališkais, ryškiaspalviais potėpiais, jie daugiausia abstraktūs, ekspresionistiniai, kai kurių menotyrininkų nuomone, susiję su lietuviško modernizmo tradicija.

Matyt, atviri, iš sielos gelmių išplaukiantys peizažai, aiškios, ryškios spalvos patraukė parodos lankytojų dėmesį. Vartydamas parodos atsiliepimų knygą, aptikau vieno lankytojų, A. Budrevičiaus, irrašą, adresuotą dailininkei: „Ačiū už jaunatvišką džiaugsmą ir spalvų jūrą“. „Jūsų darbai tiesiog nuostabūs! Tai aš laikau menu“, — tai kita, pavardės nepasirašiusios studentės nuomonė. O žinomas

Dail. Vida Kristolaitytė

Algimanto Žižiūno nuotrauka.

Duetas trims balsams

Tokią antraštę davė naujos kompaktinės plokštelės (CD) recenzijai anglų BBC Muzikos žurnalo kritikė Helen Wallace šių metų rugsėjo mėnesio numerioje. Šios CD programa — Wagnerio operų „Love Duets“, kuriuos puikiai atlieka solistai Placido Domingo ir Deborah Voigt. Tristano ir Isoldės operos antro veiksmo duete Braganės rolę dainuoja Violeta Urmana. Žurnalo muzikos kritikė rašo, kad „Violeta Urmana, kaip Braganė, užuot ar-

šaus šauksmo, hipnotizuoja klausytojus savo balso grožiu“. Šią „Wagner Love Duets“ kompaktinę plokštelę šiais metais išleido EMI Classics, katalogo numeris 7243-5-57004.

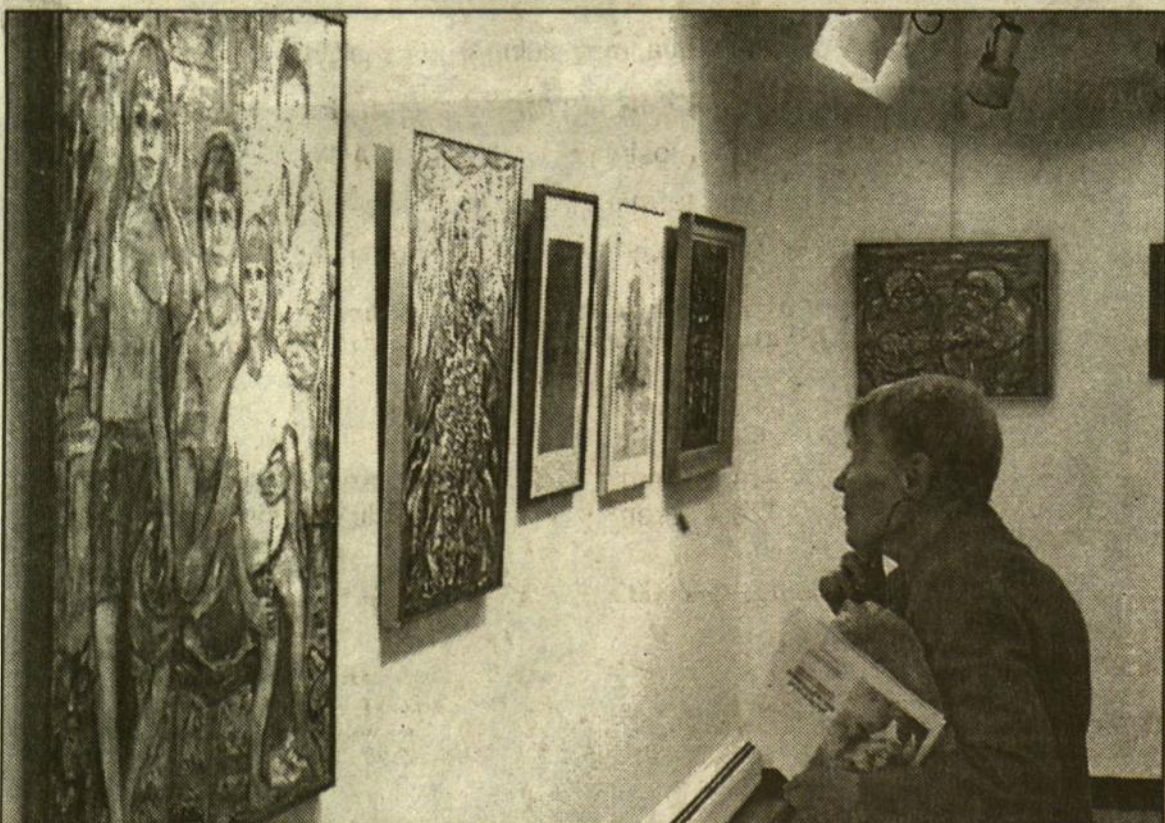
Mums, San Francisco apylinkės gyventojams, buvo labai malonu girdėti Violetą Urmaną, dainuojant tą pačią Braganės rolę San Francisco Operos 1998 metų sezono. Tada *San Francisco Chronicle* dienraščio muzikos kritikas Joshua Kosman gana negatyviai aprašė šios operos pastatymą, tačiau labai teigiamai pasisakė apie Violetos Urmanos dainavimą. „Source of relief was Lithuanian mezzo-soprano Violeta Urmana, who made a fascinating and powerful U.S. Opera debut as Braganė, Isoldės nurse and confidante“. (Vienintelė atgaiva buvo lietuvi mecosopranas Violeta Urmana, nuostabiai ir tvirtai užsirekomendavusi JAV operoje, kaip Braganė, Isoldės auklė ir patikėtinė.)

Violeta Urmana.

menotyrininkas Algis Uzdavinys, apžvelgdamas V. Kristolaitytės tapybą, taip atsiliepia: „V. Kristolaitytės tapyboje įprastas pasaulio vaizdas dažniausiai suardomas, redukuojamas chaoso linkme ir tampa giluminių energijų nešėju. Demonstratyviai aštrios spalvos ir lauzyti potėpiai pina „ažūrinę“ sielos kaukę, po kuria slepiasi nuodėmės kartelis ir atgailos pragiedruliai, nusiminimas ir viltis, skausmas ir vidinė taika“.

Algimantas A. Naujokaitis

Dail. Jadvygos Paukštienės kritiškas žvilgsnis į savo kūrinius, eksponuojamus Čiurlionio galerijoje, Čikagoje. Parodos atidarymas įvyko š.m. rugsėjo 22 d. Jono Kuprio nuotrauka.

Vl. Baltrušaičio atminimo vakaras Vilniuje

Menininkas kultūros atmintyje — tai nesibaigiantis laikas. Tą pajuto vilniečiai (2000.09.25), susirinkę paminėti Vlado Baltrušaičio 25-tąsias mirties metines.

Išėjusios menininkų atminties puoselėtoja muzikologė Jūratė Viliūtė, kaip jai būdinga, — subtiliai ir įtaigiai

prisiminė Vlado Baltrušaičio asmenybę ir jo kūrybinį kelią Lietuvoje ir užsienyje.

Taip pat nepaprastai įdomu buvo pasiklausyti šios neeilinės asmenybės amžininkų atsiminimų. Kalbėjo Operos solistas Antanas Sprindys, dailininkas Jonas Mackonis. Dalykišką ir išsamų prane-

šimą apie Vlado Baltrušaičio kūrybinę veiklą Amerikoje padarė Čikagos lietuvių Operos solistas Jonas Vaznelis.

Maloni staigmena klausytojams buvo jaunosios kartos mūsų solistų programa. Dainavo Vlado Baltrušaičio stipendininkas Giedrius Prunkskus (baritonas) ir vokalistų konkurso Prancūzijoje dalyvė Jurga Prakelytė (sopranas). Akompanavo solistams Danutė Rudokienė ir Olė Taškaitė.

Muzikologės Jūratės Viliūtės interpai ir tame tarpe paties Vlado Baltrušaičio balso įrašai (daryti prieš 50 metų) vakarui — prisiminimui suteikė daug dvasinės šilumos ir išryškino mielą ir talentingą Vlado Baltrušaičio kaip menininko portretą.

Prieškario Kauno Operos lankytojai Vladą Baltrušaitį pažinojo nuo 1937 m. kaip naują, jauną ir labai perspektyvią jėgą. Operoj, anot muzikos kritikų Vlado Jakubeno, „su maloniais balso ištekiais ir labai stipriais vaidybiniais duomenimis“. Ji buvo pokaryje, tremtinių stovykloje Detmole (Vokietija) vienas „Sevilijos kirpėjo“ pastatymo įkvepė. Tada atsiskleidė jo įvairūs išsklaidyti talentai. Čia jis buvo ir chormeisteris, ir režisierius, ir solistas.

Tokį jį prisiminė buvę kolegos, tokį mes pažinome šio gražaus jo atminimo vakaro dėka. Šioms nepamirštamoms akimirksnims besibaigiant, žodį tarė Elena Baltrušaitienė. Ji buvo sujaudinta ir, padėkojusi muzikologei Jūratei Viliūtei ir visiems vakaro dalyviams bei publikai, pasidžiaugė, kad dabar jos vyrui bus nešalta ir rudens darganų gūletis gimtojo Jurbarko kapinėse.

Šie E. Baltrušaitienės žodžiai, manau, yra pats geriausias įvertinimas naujos, bet jau įsitvirtinusios tradicijos: išeivijos menininkų tėvynėje pagerbimo. Svarbiausia, jog visa tai kaskart pritraukia vis daugiau ir daugiau publikos. Taigi, kad ir kaip nelengva šiandienos Lietuvoje žmonėms gyventi, bet menininkai ir jų gerbėjai savo konkrečių darbų įrodo, jog ekonominiai sunkumai nors ir labai riboja kultūros plėtrą, bet vis dėlto — jos nepakerta (V. Kubilius). Išeivijos menininkų sugrįžimai daug prie to prisideda ir vienija, įamžinant gražiausią mūsų meno pasaulio atmintį, ją perduodant priaugnčiai kartai. To garantas — mirusių įžymybių vardo stipendijos jauniems talentams. Tai buvo ir šį vakarą.

Irena Skomskienė

Vlado Baltrušaičio prisiminimo vakare, Vilniuje. Iš kairės: Jonas Vaznelis, Jūratė Viliūtė ir Antanas Sprindys.

Afrikietės ir meilė lietuviui dailininkui

Ne visada patys lietuviai įvertina savo tautos dvasinius turtus, kaupiamus rašytojų, dailininkų, muzikų ir kitų menininkų. Tačiau ne kartą pasitaikė, kad jų sielos kalba garsiai prabyla ir randa atgarsį labai toli nuo Lietuvos.

Dailininkas Pranas Domšaitis yra tik vienas aidas tos siela-i-sielą kalbos, pasiekusios tolimąją Pietų Afriką ir ten gyvenančią valstybinės galerijos darbuotoją Elsa Verloren van Themaat (dabartinė pavardė — Elsa Klump). Ji, pirmą kartą galerijos ekspozicijoje pamačiusi Prano Domšaičio paveikslus, taip jais susižavėjo, kad ryžosi išleisti knygą ir plačiau su šio lietuvi menu supažindinti ne tik Pietų Afrikos, bet ir už jos ribų gyvenančius meno mėgėjus.

Nugalėjusi nemažai kliūčių ir turėjusi pasitenkinti mažesniu leidiniu, negu pradžioje buvo numaciusi, Elsa Verloren van Themaat savo užmoį įvykdė 1976 m., Cape Town, SA, išleidusi knygos *Pranas Domšaitis* pirmąją laidą. Antroji laida išleista 1982 m. Čikagoje Lietuvių fondo pastangomis. Tai ne vienintelė šios autorės knyga. Ji taip pat parašiusi daug straipsnių įvairiomis, su menu susietomis temomis Pietų Afrikos ir kitų šalių leidiniuose.

Elsa Themaat gimusi Pretoria, Pietų Afrikoje, 1943 m. rugsėjo 19 d. Studijavo meną ir įsigijo bakalaurą Cape Town universitete 1962 m., vėliau studijavo Pretorią u-tė, kur taip pat įsigijo bakalaurą. Tame pačiame universitete ruošėsi magistro laipsniui.

Prano Domšaičio ji niekuomet nėra sutikusi, pažinusi tik iš dailės darbų. Per Domšaitį pradėjo domėtis lietuvių tauta, kultūra, kalba, ypač

mūsų garsaus muziko ir dirigento Sauliaus Sondeckio sunus, yra Hamburgo NDR orkestro pagrindinis violencelistas. San Francisco apylinkės gyventojai turės progą girdėti NDR orkestrą šių metų spalio mėnesio 22 dieną Davies Symphony Hall.

Adomas Mickevičius

menu. Svajonė: nuvykti į Lietuvą ir arčiau pažinti tą nuostabią šalį, kurios vaikai sugeba sukurti tokius nepamirštamus kūrinius.

Kadangi jos vyras trumpam laikui mokslinio darbo reikais yra atvykęs į JAV, Elsa atrado progą apsilankyti Čikagoje ir susitikti su dr. Gediminas Balukas, kuris ypač rūpinasi Prano Domšaičio dailės darbų perkėlimu į Lietuvą ir jų tolimesniu likimu (Pr. Domšaičio paveikslai dabar yra Lietuvių fondo nuosavybė). Elsos Klump tikslas: paruošti išsamesnę Prano Domšaičio monografiją, nes šis dailininkas vertas kur kas platesnio dėmesio. Žinoma, didžiausia kliūtis — finansai. Tikimasi, kad Lietuvių fondas supras šio projekto svarbą ir prisidės dosnia parama.

Lydimą dr. G. Baluko, Elsa Verloren van Themaat-Klump penktadienį, spalio 13 d. lankėsi *Draugo* redakcijoje, pasakojo savo planus, rūpesčius ir džiaugėsi, kad čia knygynelyje dar rado nemažai *Prano Domšaičio* knygų (antrosios laidos), kurių ji jau seniai nebuvo mačiusi.

Elsa Verloren van Themaat, knygos *Pranas Domšaitis* autorė, ir dr. Gediminas Balukas *Draugo* redakcijoje. J. Kuprio nuotrauka